

Родне слова

штомесячны навуковы і метадычны часопіс

4/2022

(412)

красавік

ISSN 0234-1360

- **Да 130-годдзя з дня нараджэння першага дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Іосіфа Сіманоўскага**

- **Да 75-годдзя Алеся Жука:**
сістэма ўрокаў;
дыдактычны матэрыял;
інтэлектуальная гульня

- **Алімпіядны красавік:**
анлайн-алімпіяда
па стараславянскай мове;
комплексная работа
па беларускай мове
і літаратуры (IX клас)

І МУДРАСЦІ, І ВЕДАЎ ХРАМ

Да стагоддзя Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі	
Пшыбытка Марына. Іосіф Сіманюскі – першы дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.....	3
Давідоўскі Эміцер. Жыццё з кнігай: Бібліятэкар і перакладчык Іосіф Сіманюскі.....	9
Кукета Ірына. Развіццё Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі ў першай палове XX ст.: Новая архіўная крыніца пра вядомыя гістарычныя факты. <i>Заканчэнне</i>	11
Доўнар Ларыса. Беларуская кніга – як мы яе разумеем? <i>Заканчэнне</i>	14
Саверчанка Іван. “Добры пачатак – палова перамогі!” [Анкета “Напачатку была кніга...”].....	18

ЛІТАРАТУРА І ЧАС

Брыль Антон Францішак. Сямейныя сувязі Канстанціна Вераніцына: першыя абрысы.....	21
Жыбуль Віктар. “Нямігі кровавага берагі”: Рэаліі акупаванага Мінска ў рамне Уладзіміра Карпава.....	23
Часнакова Кацярына. Пераасанаванне міфа ў італьянскай і беларускай літаратурах на матэрыяле “Дыялогаў з Леўко” Чэзарэ Павезі і “Старасвецкіх міфаў горада Б” Людмілы Рублеўскай.....	28
Алейнік Лада. Сям’я як фактар сацыялізацыі асобы ў аўтабіяграфічнай прозе Адама Глобуса.....	32
Клімавец Вольга. Чарнобыль у сучаснай беларускай літаратуры.....	37
Дзятлава Галіна. Жыцьцё з захапленнем: Да 95-годдзя Віктара Арцэмева.....	41

МОВЫ РЫСЫ НЕПАЎТОРНЫЯ

Курцова Вераніка. Дзейнасць Дыялекталогічнай камісіі Інстытута беларускай культуры і яе набыткі. <i>Заканчэнне</i>	44
Маршэўская Валянціна. Мнагачасовая трывалыя каралыці дзейсных фразеалагізмаў.....	48
Важнік Сяргей. Новая сінтаксічная канструкцыя ў беларускай літаратурнай мове: сінтаксічны архаізм ці сучасная інавацыя?.....	52
Тучынскі Аляксей. Мова як механізм замацавання і трансляцыі этнакультурнага вопыту: Да праблемы перакладу беларускіх моўных намінацый.....	56
Раманава Вікторыя. Лексіграфічны аспект апісання канатаўных акцыянальных дзейсловаў: На матэрыяле “Тлумачальнага слоўніка беларускай літаратурнай мовы”.....	59

Масленкава Святлана, Халупа Вольга. Супастаўляльны аналіз беларускіх і нямецкіх фразеалагізмаў, якія апісваюць эмацыянальны стан радасці..... 62

МЕТОДЫКА І ВОПЫТ

Бубновіч Іна, Ляскевіч Святлана. Алайн-алімпіяда па стараславянскай мове – 2022: Прыклады заданняў.....	64
Караткевіч Вячаслаў, Варановіч Валерыі, Караткевіч Ірына, Шаршнёва Вольга. Комплексная работа па беларускай мове і літаратуры: III этап XXXVIII рэспубліканскай алімпіяды. 2021/22 навукальны год (IX клас).....	67
Навумчык Мікалай. Алякс. Жук. “Стары бабёр” (урывак з апавесці “Паляванне на Апошняга Жураўля”): Урок беларускай літаратуры (VI клас).....	71
Урок I. Уступныя і арменцэнтраваныя заняткі.....	71
Урок II. Аналіз урывка з апавесці. Заключныя заняткі.....	73
Есіс Яўген. Алякс. Жук. “Стары бабёр” (Урывак з апавесці “Паляванне на Апошняга Жураўля”): Урок беларускай літаратуры (VI клас).....	76
Лойша Тацяна. Алякс. Жук. “Стары бабёр”: Дыдактычны матэрыял (VI клас).....	78

КАЛІ ЗАКОНЧЫЎСЯ ўРОК

Бязручка Леанід. Леанід Прокша і Алякс. Жук: жыццёвы шлях і творчасць: Інтэлектуальная гульня (X–XI класы)..... 79

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ І СУСВЕТНАЯ КУЛЬТУРА

Пачобут Наталля. Музейфікацыя дзяцінца старажытнага Мінска: канцэптуальныя падыходы.....	81
Лупашка Ірына. Турысцка-экскурсійная работа ў БССР у 1920-я гг.: Па матэрыялах часопіса “Наш край”.....	85
Мардань Дар’я. Праблема інтэрпрэтацыі фальклору на беларускай тэатральнай сцэне ў XX – пачатку XXI ст.....	90
Лю Сюаньэр. Кітайскія міфы пра Месяц і фальклорныя з’явы, народжаныя імі.....	93

In memoriam. Пажарыцкі М. У вінку прафесору Аляксею Пяткевічу (43).

Календар памятных датаў і юбілейных дзён на 2022 г. Чэрвень (51, 89).

Крыжаванка. Цеш Л. “А сонца смеяцкі высока...” (96).

У адпаведнасці з зададанням аўтары нясучэ арканасць за дакладнасць прыведзеных у артыкуле фактаў і звестак. Рэдакцыя гаворыць за сабой права друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не паддзяляючы пункту гледжання аўтара.

Пры перадруку спасылка на “Роднае слова” абавязкова.

Дасылочны матэрыял для публікацыі ў нашым часопісе, аўтары тым самым перадаюць выдайцу невыключныя маёмасныя правы на ўзнаўленне, рэстаўрацыю, гавядоўленне для ўсеагульнага вернага і іншых магчымых спосабах выкарыстання твора без абмежавання тэрыторыі распаўсюджвання (у тым ліку ў электроннай формі часопіса).

Патрабаванні да афармлення матэрыялаў і ўмовы прыняцця матэрыялаў для аспрантаў гл. на сайце часопіса god-slova.by.

Калі не пазначана інашэ, то ілюстрацыйны матэрыял (фотаздымкі, графікі, табліцы, рапрадукцыі) падданы аўтарам / аўтарамі артыкула.